



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**Ο ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΥΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ**

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ
ΤΗΛ. 2106411526
ΦΑΞ 2106411523

Αθήνα 4 Ιουνίου 2013

Αριθ. Πρωτ. : 2537

Αριθμ. Εγκυκλίου : 5/13

Προς :

τους κ.κ. Εισαγγελείς Εφετών του Χώρας

Ενόψει της σπουδαιότητας του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος για την ίδια τη ζωή και την υγεία του ανθρώπου, ως κατάσταση πλήρους φυσικής, διανοητικής και κοινωνικής ευεξίας του ατόμου ή του συνόλου του πληθυσμού, σας γνωρίζουμε και παρακαλούμε για τα ακόλουθα:

Το άρθρο 24 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζει ότι: « Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξή του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων....». Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος ανάγεται σε συνταγματική υποχρέωση του Κράτους, το οποίο οφείλει να λαμβάνει για την προστασία του τα απαραίτητα, προληπτικά ή κατασταλτικά, μέτρα, και ταυτόχρονα καθιερώνεται συνταγματικό δικαίωμα περιβάλλοντος ενός εκάστου φορέα. Με τον όρο «προστασία του περιβάλλοντος» νοείται το σύνολο των ενεργειών, μέτρων και έργων που έχουν στόχο την πρόληψη της υποβάθμισης του περιβάλλοντος ή την αποκατάσταση, διατήρηση ή βελτίωσή του. Φορέας του δικαιώματος στο περιβάλλον είναι κάθε φυσικό πρόσωπο που βρίσκεται στην ελληνική επικράτεια. Με την ανωτέρω συνταγματική διάταξη θεσπίζεται η θεμελιώδης αρχή της προλήψεως της βλάβης του φυσικού περιβάλλοντος, χάριν της οικολογικής ισορροπίας και της διατηρήσεως αυτού και των φυσικών πόρων προς όφελος όχι μόνον της παρούσας γενεάς αλλά και των επομένων. Σε συμμόρφωση προς την ανωτέρω συνταγματική επιταγή, εκδόθηκαν και οι Νόμοι **1650/1986** «Για την προστασία του περιβάλλοντος», **743/1977** «Περί προστασίας του θαλασσίου περιβάλλοντος και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων» και **4042 /2012** «Ποινική

/

προστασία του περιβάλλοντος - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ - Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ

Με τη διάταξη του άρθρου 1 παρ. 1 εδ. α' του Ν. 1650/1986 ορίζεται ο σκοπός του εν λόγω νόμου, ενώ στο άρθρο 2 αυτού δίδεται ο ορισμός των εννοιών «Περιβάλλον, Ρύπανση, Μόλυνση, Υποβάθμιση, Προστασία του περιβάλλοντος, Οικοσύστημα, Φυσικός αποδέκτης, Υγεία, Οικολογική ισορροπία, Φυσικοί πόροι, Απόβλητα, Διαχείριση αποβλήτων, Ουσίες, Παρασκευάσματα, Επικίνδυνες ουσίες και Τοπίο». Περαιτέρω το άρθρο 28 του ίδιου νόμου, που τροποποιήθηκε με το άρθρο 7 του Ν. 4042/2012, προβλέπει διεξοδικά τις ποινικές κυρώσεις σε βάρος των δραστών των αναφερομένων περιβαλλοντικών εγκλημάτων. Από τις διατάξεις του άρθρου 28 σε συνδυασμό με εκείνες των άρθρων 1 και 2 του Ν. 1650/1986 προκύπτει ότι βασικοί στόχοι του νόμου αυτού είναι η προστασία του περιβάλλοντος με την καθιέρωση μηχανισμών αποτροπής της ρύπανσης και γενικότερα της υποβάθμισης αυτού και τη λήψη όλων των αναγκαίων για το σκοπό αυτό προληπτικών μέτρων. Συγκεκριμένα με τις ως άνω διατάξεις του νόμου αυτού επιδιώκεται η προστασία: α) του εδάφους και η λήψη των αναγκαίων μέτρων, ώστε οι χρήσεις του να γίνονται σύμφωνα με τις φυσικές ιδιότητές του και την παραγωγική του ικανότητα, β) των επιφανειακών και υπογείων νερών, θεωρουμένων ως φυσικών πόρων και ως οικοσυστημάτων, γ) της ατμόσφαιρας, δ) της φύσης και του τοπίου και ιδιαίτερα περιοχών με μεγάλη βιολογική, οικολογική, αισθητική και γεωμορφολογική αξία, ε) των ακτών των θαλασσών, των οχθών των ποταμών, των λιμνών, του βυθού αυτών και των νησίδων, ως φυσικών πόρων, ως στοιχείων οικοσυστημάτων και ως στοιχείων του τοπίου κ.λπ.

Εξάλλου, από τις διατάξεις των άρθρων 1 περ. ιδ', 2 παρ. 1 περ. α' και β' του Ν. 743/1977, οι οποίες εξακολουθούν να ισχύουν ως ειδικές, προκύπτει ότι, ως ρύπανση του θαλασσίου περιβάλλοντος νοείται η παρουσία στη θάλασσα κάθε ουσίας, η οποία αλλοιώνει τη φυσική κατάσταση του θαλάσσιου ύδατος ή το καθιστά επιβλαβές στην υγεία του ανθρώπου ή την πανίδα και τη χλωρίδα του βυθού και γενικά ακατάλληλο για τις κατά περίπτωση χρήσεις του. Ο νόμος αυτός εφαρμόζεται, μεταξύ άλλων, στις περιπτώσεις ρύπανσης: α) των λιμένων, των ακτών της χώρας και των ελληνικών χωρικών υδάτων υπό εγκαταστάσεων ή πλοίων και δεξαμενοπλοίων υπό ελληνική ή ξένη σημαία και β) της ανοικτής θάλασσας υπό πλοίων με ελληνική ή ξένη σημαία. Το άρθρο 13 του ως άνω νόμου προβλέπει, εκτός των άλλων, τις ποινικές κυρώσεις σε βάρος των παραβατών αυτού, των ισχυουσών, σχετικών, Διεθνών Συμβάσεων και των σε εκτέλεση τούτων εκδιδόμενων προεδρικών διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων.

Περαιτέρω στην αιτιολογική έκθεση του **N. 4042/2012** αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: « ...Αποτελεί κοινή διαπίστωση ότι οι σύγχρονες τάσεις σχεδιασμού και διαμόρφωσης της πολιτικής περιβάλλοντος και των άλλων πολιτικών, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και η ανάγκη αποτελεσματικής άσκησης των πολιτικών αυτών στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης, δημιουργούν νέους προσανατολισμούς και επιβάλλουν την προαγωγή μιας υψηλού επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας. Στο πλαίσιο αυτό καθίσταται επιτακτική η ανάγκη να αντιμετωπισθεί αποτελεσματικά το πρόβλημα του περιβαλλοντικού εγκλήματος που συνεχώς επιδεινώνεται, με ιδιαίτερα δυσμενείς επιπτώσεις στην ποιότητα της ζωής και στην οικονομία. Λόγω της σημασίας του εννόμου αγαθού του περιβάλλοντος στην κοινωνική ζωή, είναι εμφανές ότι αυτός που καταστρέφει το περιβάλλον αναιρεί τις θεμελιώδεις προϋποθέσεις επιβίωσης του ανθρώπου. Ως εκ τούτου η προσφυγή στο ποινικό δίκαιο έχει κριθεί αναγκαία και σκόπιμη στις περισσότερες σύγχρονες νομοθεσίες. Είναι, επίσης, διαπιστωμένο ότι οι ποινικές κυρώσεις για τα περιβαλλοντικά αδικήματα έχουν επαρκώς αποτρεπτικό αποτέλεσμα Με τις διατάξεις της Ενότητας Α' του παρόντος σχεδίου νόμου εντάσσονται οι νομοθετικές πράξεις ενσωμάτωσης των ανωτέρω οδηγιών στο καθεστώς ποινικής προστασίας του άρθρου 28 του ν. 1650/1986. Παράλληλα η Πολιτεία εκτιμώντας και αξιολογώντας την επιταγή του κοινοτικού νομοθέτη για θέσπιση και εφαρμογή αποτρεπτικών, αποτελεσματικών και αναλογικών κυρώσεων, προβαίνει στην υιοθέτηση ενός νομοθετικού πλαισίου που στοχεύει: **α)** στην περαιτέρω βελτίωση, επί το αυστηρότερο, των υφιστάμενων ρυθμίσεων του άρθρου 28 του ν. 1650/ 1986, με την υιοθέτηση των αναγκαίων προς τούτο τροποποιήσεων, που θα διασφαλίζουν πιο αποτελεσματική περιβαλλοντική προστασία, σύμφωνα με τα σημερινά δεδομένα **β)** στον εμπλουτισμό του ποινικού κώδικα και άλλης ποινικής νομοθεσίας με διατάξεις περιβαλλοντικής προστασίας **γ)** στην θέσπιση ειδικών δικονομικών διατάξεων σύμφωνα με τις οποίες οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος που έχουν συσταθεί με το άρθρο 9 του ν. 2947/2001 (Α' 228), εξοπλίζονται με προανακριτικές αρμοδιότητες και ενδυναμώνεται ο ρόλος τους στην πρόληψη, την αποτροπή και την επέκταση των περιβαλλοντικών εγκλημάτων...».

Από τα ανωτέρω αναδεικνύονται ανάγλυφα: **1) Η** επιτακτική ανάγκη να αντιμετωπισθεί αποτελεσματικά το πρόβλημα του περιβαλλοντικού εγκλήματος, που συνεχώς επιδεινώνεται, με ιδιαίτερα δυσμενείς επιπτώσεις στην ποιότητα της ζωής και στην οικονομία, **2)** η βούληση του κοινοτικού και εθνικού νομοθέτη για θέσπιση και εφαρμογή αποτρεπτικών, αποτελεσματικών και αναλογικών κυρώσεων που θα διασφαλίζουν πιο αποτελεσματικά την περιβαλλοντική προστασία **και 3)** το ότι οι

ποινικές κυρώσεις για τα περιβαλλοντικά αδικήματα είναι οι πλέον αποτρεπτικές, στην προσπάθεια καταπολέμησης της καταστροφής του περιβάλλοντος.

Κατόπιν αυτών και λόγω του ότι, ως γνωστόν, κατά τη θερινή περίοδο, εξαιτίας των επικρατουσών συνθηκών και της αυξημένης τουριστικής κινήσεως, παρατηρείται έξαρση των περιβαλλοντικών εγκλημάτων, ιδίως δε με την ανεξέλεγκτη εγκατάλειψη, απόρριψη και διαχείριση των αποβλήτων, λυμάτων και απορριμμάτων, **ανακύπτει, πρόδηλη, η ανάγκη**, λόγω ιδιαίτερης σοβαρότητας του θέματος, για συνεχή εγρήγορση και επαγρύπνηση των Εισαγγελικών Λειτουργιών καθώς και των επιφορτισμένων με την πρόληψη, την αποτροπή και τη βεβαίωση των περιβαλλοντικών εγκλημάτων γενικών και ειδικών προανακριτικών υπαλλήλων. Ταυτόχρονα απαιτείται συστηματικός, αδιάκοπος και με ιδιαίτερο ζήλο προσωπικός έλεγχος των Εισαγγελέων Πλημμελειοδικών επί των κρατουσών στην περιφέρειά τους συνθηκών, σε σχέση με την προστασία και την περιφρούρηση της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος. Οσάκις δε διαπιστώνεται παράβαση των ως άνω διατάξεων, θα πρέπει, εφόσον πρόκειται περί αυτοφώρου εγκλήματος οι παραβάτες αυτών να συλλαμβάνονται και να οδηγούνται στους Εισαγγελείς Πλημμελειοδικών για τα περαιτέρω και σε κάθε άλλη περίπτωση οι σχετικές υποθέσεις να εκδικάζονται κατ' απόλυτη προτεραιότητα.

Πέραν βεβαίως της παραγγελίας που θα δώσετε στους Διευθύνοντες τις Εισαγγελίες Πρωτοδικών για την εφαρμογή της παρούσης εγκυκλίου μας, παρακαλούμε να εποπτεύετε προσωπικώς και συνεχώς για την τήρησή της.

Ο Αντιεπίταγος του Αρείου Πάγου

Δημήτριος Κων. Δασούλας

